

**2007 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE
KANUN TASARILARI İLE 2005 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİNHESAP KANUNU
TASARILARININ PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME
TUTANAKLARI**

BAŞKAN: Sait AÇBA(Afyonkarahisar)
BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ:Sabahattin YILDIZ(Muş)

-----O-----

08.11.2006

İÇİNDEKİLER

- TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞ
- TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- KÖY HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri; ben de, müsaade ederseniz, fındıktan başlayarak, ondan sonra tarımsal desteklerin tümüne yönelik bir değerlendirme yapmak istiyorum.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sen de “fındık” diyorsun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Hemen başlangıçta Sayın Bakana bir soru sormak istiyorum. Fındıkla ilgili bir broşür dağıttınız. Burada “Alo Fındık Hattı” diye bir telefon numarası veriyorsunuz. Ben bu telefonu saat 12.50’den bu yana dört kez aradım. Ama, ulaşabildiğim hiç kimse olmadı.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Yemek tatili!

BAŞKAN – Öğlen tatilinde arıyorsunuz efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – O zaman “mesai saatleri içerisinde” diye bir açıklama yapılsaydı. Benim bildiğim, bu tip telefonlar üreticiye, ilgisine 24 saat hizmet verir. Alo Fındık Hattının ciddiyetini sizlerin takdirine sunuyorum.

Esasen Sayın Bakanın konuşmasında fındık zaten yer almamış durumda. Sadece, konuşmanın 31’inci sayfasında Toprak Mahsulleri Ofisine fındık alımı konusunda bir görev verdiklerini ve bu görev nedeniyle işte bugüne kadar şu kadar miktar fındık aldıklarını söylüyor. Onun ötesinde herhangi bir değerlendirme yok, geleceğe yönelik bir umut yok. Değerli iktidar partisi milletvekili konuşmacısı arkadaşlarımız birçok değerlendirmeler yaptılar. Fakat, bir çözüm, bir umut yok. Sayın Uysal’ı dinledim, çok üzüldüm. Değerlendirmeler yaptı. Üzüldüğüm nokta şu: “Devlet fındığı mahvetti” diyor bugüne kadarki politikaları eleştirirken haklı yönleri vardır bu değerlendirmenin. Ama, “Bundan çıkış yok. Maalesef fındığın bugünkü durumu veridir. Üretici artık bu sorunlar içerisinde bu düşük fiyatla yaşamaya alışmalıdır” anlamına gelecek bir mesaj verdi. Ben bunların hiçbirisine katılmıyorum. Fındıkta arz fazlasının olması nedeniyle fındık fiyatlarının düşmesinin zorunlu olduğu, üreticinin ve Türk ekonomisinin âdeta buna mahkûm olduğu yönündeki bir anlayışı kabul etmiyorum. Hem

dünyada bir ürünün en büyük üreticisi olacaksınız hem de bu ürünün fiyatını belirleyemeyeceksiniz. Yaklaşık 500 bin ton kabuklu fındığı ihraç edeceksiniz, toplam üretiminizin yüzde 75-80'ini ihraç edeceksiniz ve bu fındığın fiyatını belirlemekten aciz olacaksınız. Bunu kabul etmek mümkün değildir.

Ben piyasa ekonomisini tabii ki kabul ediyorum. Her şeyin fiyatını piyasa belirler. Ama, bu şu demek değildir: Sizin, kaynaklarınızı yabancıların belirlediği fiyattan onlara satmanız sonucunu yaratmaz. Bugün fındığı ben piyasa şartlarına bırakıyorum dediğiniz anda, arz fazlası nedeniyle bunun fiyatını Avrupa'daki alıcılar belirlemektedir. Tartışma buradan çıkmaktadır. Fındığın fiyatını kim belirleyecek? Avrupalı alıcılar mı yoksa Türkiye'deki üretici mi veya bu üreticiyle birlikte fındıkla ilgili tüm kesimler mi? Tartışma buradan çıkmıştır. Hükûmet burada uyguladığı politikayla "fındığın fiyatını Avrupalı alıcılar belirlesin" noktasına gelmiştir. Sonuç budur. Çünkü, bugün Toprak Mahsulleri Ofisi 4 milyon liralık bir fiyat vermiş olmasına rağmen serbest piyasada fındığın 2 milyon 600 bin-2 milyon 700 bin lira düzeyinde seyreliyor olması bunun en açık göstergesidir. Demek ki Toprak Mahsulleri Ofisi, vermiş olduğu fiyatın arkasında durmamaktadır.

Sayın Bakan şunu ilan etmeliydi: "Biz 2006-2007 sezonunda arz fazlası olarak şu kadar ton fındığı alacağız." Böyle, "her üreticinin fındığını alacağım" şeklindeki bir açıklamayı samimi ve doğru bulmuyorum. Çünkü, bu laf fiiliyata intikal etmiş değildir. Her üreticinin fındığı alınmamaktadır. Sayın Bakandan beklenen, "ben arz fazlası olarak 2006-2007 sezonunda 150 bin ton fındığı satın alacağım." Bunu şu an desin, serbest piyasadaki fiyat otomatik olarak yükselecektir. Bu denmediği sürece fiyat bugünkü düzeylerinde seyredecek, fiyat sürünecek, üretici sürünecektir. Maalesef bu noktadayız.

Toprak Mahsulleri Ofisi gibi bir kurumu FİSKOBİRLİK'e kızma uğruna, FİSKOBİRLİK'in seçimlerinde Sayın Başbakanın, Hükûmetin taraf olmuş olması nedeniyle ve o seçimi kaybetmiş olması nedeniyle FİSKOBİRLİK'e cephe alarak Toprak Mahsulleri Ofisini devreye sokmak, fındık alımıyla görevlendirmek fındığa yapılmış en büyük ihanetlerden birisidir. Bu, Hükûmetin, fındıkla ilgili, üreticinin yanında bir politikası olmadığını göstermektedir. İsterseniz siz 2002 seçimi öncesindeki gibi Hazineyi görevlendirirsiniz, FİSKOBİRLİK, Hazinesinin talimatlarıyla hareket eden bir kurum olarak piyasada yerini alır. Bu modeli benimseyebilirdiniz. Ama, hayır, ben FİSKOBİRLİK seçimini kaybettiğim için FİSKOBİRLİK'i muhatap almıyorum diyor Hükûmet ve Sayın Bakanımız.

Değerli arkadaşlar, şu fındık broşüründeki "çiftçinin artık yüzü gülüyor" şeklindeki her sayfada yazılı cümleyi ben fındık üreticisiyle alay etmek olarak alıyorum. Gidin bakın, fındık üreticisinin yüzü gülüyor mu? Sayın Bakan fındık üreticisinin sorunundan bihaber. Böyle süslü püslü bir broşür basmak suretiyle fındıkta sorunu çözdüğünü zannediyor. Her gün üreticiler bizleri arıyor; "Toprak Mahsulleri Ofisinin kapısındaayım." Ben ilgili genel müdürü arıyorum. Onlar, işte "bu fındık nemli" diyor veya dönüm başına şu kadar kota uygulaması nedeniyle fındık almıyor. Nemli olması nedeniyle almıyor, başka nedenlerle almıyor. Randevulu alım diye bir sistem getirilmiş. Bu ne demekse. Çiftçi geliyor, "randevuyla fındığını alacağım, on beş gün sonra gel" deniliyor. On beş gün sonra gidiyor, nemli olduğu gerekçesiyle almıyor.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – FİSKOBİRLİK de öyle alıyordu vaktiyle.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim, sonuçta bu fiyat 2 milyon 600 bin liraya düşmüşse, Toprak Mahsulleri Ofisi istediği kadar, 4 milyon lira fiyat desin...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – O randevu sisteminin FİSKOBİRLİK'te olduğunu biliyorsunuz Sayın Akif Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Uzunkaya, ben piyasa fiyatıyla ilgiliyim. Piyasa fiyatını 2 milyon 600 bine indirmişseniz, siz randevulu alımla üreticiye bir engel çıkarmışsınız demektir.

Sayın Uysal'ın bir cümlesini düzeltmek istiyorum. "FİSKOBİRLİK 7 milyon 300 bin liradan fiyat açtı. Sonra bu fiyat 5,5 milyon liraya düştü" dedi. 7 milyon 300 bin lira brüt fiyattır, net fiyat 6 milyon 300 bindir. Daha sonra 5,5 milyon liraya düşmüştür, doğrudur.

Değerli arkadaşlar, fındık üreticisinin 2004 yılı don felaketinden kaynaklanan 252 trilyon liralık alacağı Hükûmet tarafından -bu kelimeyi müsaade ederseniz kullanacağım- gasp edilmiştir. Her bütçe konuşmasında bunu burada söylemiş olmamıza rağmen, bu konuda önerge vermemize rağmen, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda bunu defalarca gündeme getirmiş olmamıza rağmen, Genel Başkan Sayın Deniz Baykal konuşmalarında bunu getirmiş olmasına rağmen, Sayın Başbakanın, Sayın Bakanın bu konuya duyarlılık göstermemesi, üreticinin 252 trilyon lirasının Hükûmet tarafından gasp edildiğini göstermektedir.

OSMAN NURİ FİLİZ (Denizli) – "Gasp" kelimesi çok uygun bir kelime değil.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim, bunun adı gasptir.

OSMAN NURİ FİLİZ (Denizli) – Böyle bir şey olmaz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim, söylüyorum. Müsaade ederseniz, bunu kullanmak istiyorum dedim.

OSMAN NURİ FİLİZ (Devamla) – Gasp suçunun ne olduğunu bilmeniz lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Üç yıldır bunu söylemiş olmamıza rağmen bu konuya duyarlılık göstermiyorsa... (AK Parti sıralarından "Devlet gasp yapmaz" sesi)

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) – Hayır, ne denilir?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim, adını siz koyun, öyle söyleyelim.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Devlet değil, Hükûmet gasp ediyor, Hükûmet.

BAŞKAN – Hükûmet devleti idare ediyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, adını siz koyun.

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) – Tamam, adını siz koyun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Adını siz koyun, onunla analım bunu.

BAŞKAN – Bu Birliğin silinen 2 katrilyondan fazla parası ne olacak yani? 2 katrilyondan fazla borcu silindi FİSKOBİRLİK'in.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Karapaşaoğlu, şimdi ona gelelim. Çok teşekkür ederim bu konuyu hatırlattığınız için.

BAŞKAN – Hayır, nedir o?

GÜROL ERGİN (Muğla) – O konu çok farklı. O, hükûmetlerin kendi aldığı ürünün parasıdır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Müsaade ederseniz ben onu değerlendireyim.

BAŞKAN – Hayır efendim, Marmarabirlik'te de var aynı şey.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, bu konuyu açtığınız için.

Efendim, bütün tarım satış kooperatifi birliklerinin Hazineye olan borçları 57'nci Hükûmet döneminde çıkarılan bir yasayla silinmiştir. Silinme olanağı hükûmetin eline verilmiştir. Bütün tarım satış kooperatifi birliklerinin borcu silindiği halde, silinmeyen sadece FİSKOBİRLİK kalmıştı. Bunu yine bu Komisyonunda, Genel Kurulda defalarca gündeme getirdik. Sonunda Hükûmet diğer kooperatif birliklerine yaptığı uygulamayı FİSKOBİRLİK için de yaptı, o borcu sildi. O borç Hazine ile

FİSKOBİRLİK arasındaki ilişkiden kaynaklanan borçtur. FİSKOBİRLİK'e yapılmış olan özel bir uygulama yoktur Sayın Başkan. Bunu hepimiz gayet iyi biliyoruz.

BAŞKAN – Birliklerde yapılan bütün uygulama.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim, FİSKOBİRLİK'e de yapılmıştır. Onun üreticiyle doğrudan bir ilgisi yoktur.

Değerli arkadaşlar, ben fındıkla ilgili bu değerlendirmeden sonra diğer konulara geçmek istiyorum. Şimdi tarımsal desteklerin tümüne yönelik olarak Sayın Bakan bize rakamlar verdiler. Ben, daima, ilgili yıllarda verilen bu desteklerin bir önceki yıla göre artış oranını anlamlı bir kıyaslama yöntemi olarak bulmam, doğru değildir. Bir önceki yılda şuydu, şimdi bu. Örnek veriyorum. 2002 yılında 2,1 katrilyon liralık destek şimdi 2006'da 5 katrilyon lira olarak Sayın Bakan tarafından tahmin ediliyor. 2007'de de 5,2 katrilyon veya 5,2 milyar YTL olacak deniliyor. Doğru olan, her zaman kullandığım ölçü, bu ödemelerin, tarımsal destek ödemelerinin ilgili yıllar itibarıyla gayri safi milli hâsılaya oranlarıdır. Böyle bir değerlendirme yaptığımızda Hükûmetin 2002 yılında verilen destek düzeyinde olduğunu hâlâ görüyoruz. Bakın, yıllık program önümde, Sayın Bakanın verdiği rakamlar da bu yıllık programdaki rakamlarla hemen hemen uyumlu. Sadece 2002, 2003'te çok küçük farklılıklar var. 2002 yılında yapılan tarımsal destek ödemesinin gayri safi milli hasılaya oranı yüzde 0,82; 2007'de hedeflenen de yüzde 0,83 değerli arkadaşlar. Yani, "Tarıma bu kadar destek verdik" cümlesini ben doğru bulmuyorum. Tarıma verilen bir destek yoktur. Zaten 2000 sonrasında azaltılmış olan, 2000 öncesine kıyasla azaltılmış olan tarımsal destek ödemelerini Hükûmet nasıl buyduysa aynen devam ettirmiştir diyebiliriz. Birçok üründe de bu bir başka destek açısından kötüye gitmiştir. Onu da söyleyeyim, nedir kötüye giden? Üreticiye yapılan destekleri teoride birinci olarak "bütçeden yapılan destekler" olarak adlandırıyoruz. Bu desteklerin bir ikinci grubu da, piyasa fiyat desteğidir; yani, piyasadaki fiyatın oluşumuna devlet bir şekilde müdahale etmişse -iç piyasada bunu edebilir, ithalatta edebilir, kotalarla edebilir- bir şekilde bu fiyatın yükselmesini sağlamışsa, yüksek fiyat nedeniyle o ürünü tüketen tüketicilerden üreticilere yapılan bir destek de söz konusudur. Buna "piyasa fiyat desteği" diyoruz.

Şimdi, her sene Maliye Bakanlığının bize sunmuş olduğu yıllık ekonomik raporlarda biz bütün ürünleri görürdük. Üretim miktarlarıyla da görürdük. Ama, bu sene maalesef onu yıllık ekonomik raporda göremiyorum. Yalnız, 2007 programında bu programın 79'uncu sayfasında "Tarımsal ürün fiyatlarındaki gelişmeler" başlıklı bir tablo var. Bu tabloya baktığımızda, biraz önce sözünü ettiğim piyasa fiyat desteğinin de birçok üründe ortadan kalktığını, geriye gittiğini görüyoruz. Bakın, bu tablodan örnek veriyorum. Buğdayın 2003 yılı ortalama alım fiyatı (YTL/ton olarak) 353 YTL. 2005'te 332. Çavdar 2003'te 246, 2005'te 235. Mısır 2003'te 289 YTL, 2005'te 242 YTL. Pamuk 2003'te 1.026 YTL, 2005'te 775 YTL. Bu sayıyı çoğaltabilirim. Şu tabloda 32 tane ürün yer alıyor. 32 üründen 15 ürünün fiyatında düşüş var burada 2005 yılında 2004 yılına kıyasla. Biraz önce verdiğim rakamlar ise 2005 yılında 2003 yılına kıyasla meydana gelen düşüşleri gösteriyor. Yani, kıyaslamada 2004 yerine 2003'ü aldım çok daha çarpıcı olması açısından.

Yine bu tablonun devamı olan 80'inci sayfada Tablo 3.21 başlıklı bir tablo var. Burada da "Alım miktarları ve üreticilere yapılan ödemeler" başlıklı bir tablo var. Fındıkla ilgili 2004-2005 yılında üreticilere yapılan ödemeleri söylüyor. Halbuki, 2004-2005'te bu ödemeler FİSKOBİRLİK tarafından yapılmıştır. Biliyorsunuz, FİSKOBİRLİK'in bazı alımlar nedeniyle üreticilere olan borcu var. Halen bu borç ödenmemiştir. İşte FİSKOBİRLİK'in kredi olanakları kısıtlanmıştır maalesef. Bu sorun halen devam etmektedir. Buna rağmen "Üreticilere yapılan ödemeler" tablosu içerisine fındığı yerleştirmek

suretiyle sanki fındık için 2004-2005 yılında Hazine'den bir ödeme yapıyormuş izlenimini vermek, izlenim değil, doğrudan doğruya o bilgiyi o şekilde vermek gerçeğe tamamen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum.

Mazot desteğine gelmek istiyorum. Sayın Bakan, konuşmasında mazot desteğinin rakamlarını verdi. Ama, orada da gerçekler tamamen yansıtılmış değil. Sayın Bakan, sanırım, bu bilgileri verirken o konunun ayrıntısına herhalde sahip değil, öyle düşünüyorum. Bakın, 19'uncu sayfada "Mazot desteği ödemeleri" var. 2003 yılında üreticiye 311 milyon YTL, 2004 yılında 324 milyon YTL, 2005 yılında 407 milyon YTL ödeme yapılmıştır. Sayın Bakan 2004 yılında yapılan 324 milyon YTL'lik mazot desteği ödemesi, doğru, 2004 yılında yapılmıştır; ama, sanki her yıl destek veriliyor, mazot desteği veriliyor üreticiye, öyle anlaşıyor. Oysa, 2004 yılında yapılan 324 milyon YTL'lik mazot desteği ödemesi 2003 yılına aittir. 2003 yılı ödemesi iki taksitte yapılmıştır. Birinci taksiti 311 milyon YTL 2003'te, ikinci taksiti 2004'te yapılmıştır. Yani, sizin Hükûmetiniz çiftçiye vermiş olduğu mazot desteği sözünü 2004 yılında yerine getirmemiştir. Buradan yorumlarsak, 2003 yılı için toplam 635 milyon YTL üreticiye mazot desteği ödemesi sözü verilmiş. Bu ödeme iki taksitte yapılmış. 2004 yılında mazot desteği ödemesi yapılmamıştır, 2004 yılı için bir mazot desteği ödemesi yapılmamıştır. 2005 yılında, 2003 yılının 635 trilyonundan aşağı gidilmek suretiyle 407 milyon YTL yapılmış. "2006 yılı ödemesini yapmıyoruz. 2006 yılı ödemesini de 2007'de yapacağım" diyor Sayın Bakan. Yani, sonuçta, 2004 yılı için mazot desteği ödemesi yapılmamıştır. 2005 yılı için yapılan ödeme 2003'ün, son derece, yüzde 50 oranında aşağısındadır, 2006 yılı için ödeme yapılmamıştır, onu 2007'de yapacaktır. 2007 yılı için ödeme yapılıp yapılmayacağı meçhuldür. Sayın Bakanın konuşmasında böyle bir ayrıntı yok. Muhtemelen fındıktaki 252 trilyon liralık don zararının başına gelen, mazot desteği ödemesinin de başına gelecek, bu şekilde bu unutturulmaya çalışılacaktır.

Et ve Balık Kurumunun yeniden açılmasını son derece olumlu buluyorum. Bir dönem "devlet sütçülük mü yapacak, devlet kasaplık mı yapacak" şeklinde yaklaşımlarla kapatılan bu kurumların, gerçekte olayın perakende ticaret yönüyle ilgisi olmadığı, asıl amacın üreticiyi destekleme, tarımsal üretimi destekleme olduğu nihayet kısmen de olsa bu Hükûmet tarafından kabul edilmiş, Et ve Balık Kurumu konusundaki bu tutumu nedeniyle ben teşekkür ederim. Benzer bir yaklaşımın sütte getirilmesi gerekir. Süt üreticisi sütünü sokağa dökmektedir çünkü.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, daha fazla sözümü uzatmayayım. Sayın Başkanın müsamahasına teşekkür ediyorum. Konuşmamı burada bitiriyorum, hepinize saygılar sunuyorum.